

HANDOUT 17.02.11. KVASI-ABSOLUTISME OG KRITIKKEN AV ABSOLUTISME

Harmans form for moralsk relativisme forutsetter at det finnes to former for moralsk uenighet.

For det første kan to eller flere personer være uenige om hva deres felles moralske rammeverk impliserer i et konkret tilfelle. Vi kan som et eksempel tenke oss leger som søker å komme frem til enighet om betingelsene for informert samtykke ved forsøk på mennesker.

For det andre kan to eller flere personer være uenige om moralske rammeverk eller moralske ultimate prinsipper. Om vi tolker denne siste formen for uenighet relativistisk, synes vi ikke å greie å forklare hva uenigheten mellom partene består i. Begge kan jo ha rett relativt til eget rammeverk. Dette er åpenbart et problem for moralsk relativisme.

Men det er også åpenbart at det er en forskjell på det å diskutere innenfor et rammeverk og om et rammeverk, på samme måte som det er en forskjell på det å diskutere hva som er tillatt og forbudt ifølge norsk lov og det å diskutere hva som bør være norsk lov.

Om det imidlertid er slik, som relativisten hevder, at moralske dommer kun er sanne eller usanne i forhold til et felles moralsk rammeverk, kan dommer om moralske rammeverk ikke være sanne eller usanne. Følgelig kan uenighet mellom radikalt uenige parter ikke forstås som uenighet i (sanne eller usanne) trosoppfatninger. Om en bonde sier at det er bra med regn og turistene sier at det ikke er bra med regn, foreligger det ingen uenighet med hensyn til hva de begge tror. Begge skjønner at det som er bra for den ene ikke er bra for den andre.

Harman foreslår at dommer om moralske rammeverk fungerer ekspressivistisk. Poenget synes å være at man forstå uenigheten mellom bonden og turistene som en konflikt i innstilling eller holdning til hva som er bra at kommer til å skje; eller i andre tilfeller, hva som er bra å gjøre. Vi legger også merke til at vi snakker normativt når vi snakker på denne måten.

Men hvorfor kvasi absolutisme?

KRITIKK AV MORALSK ABSOLUTISME

Harmans form for moralsk relativisme forutsetter en antagelse om internalisme med hensyn til grunner. Tesen sier at om det er sant at en person har grunn til utføre handling H, må det være et eller annet i personens oppfatninger som gir ham eller henne grunn til å utføre H. En person kan ta feil om hva hun eller han har grunn til. Tesen er ment som en objektiv tese, det vil si det antas å være objektivt avgjørbart om det er et element i personens bakgrunn som kan gi eller kunne gi en person en grunn til å utføre H.

Antagelsen kan illustreres med enkle eksempler av ikke-moralsk karakter; spørsmålet er om antagelsen også gjelder moral.

4.5 (50): As mentioned above, philosophers occasionally argue that it can be objectively shown that there are certain basic moral principles to which all rational agents are committed. Kant, famously argued in this way for his "categorical imperative"(.)

4.5: La oss se på et klassisk argument, rollebytte-argumentet.

Sett at A er uvennlig mot B. Argumentet sier at A er inkonsistent ettersom A ikke ville akseptere mobbing fra B om A var i Bs situasjon. Et argument av denne form finnes for eksempel i Kants argumentasjon for dydspliktene (hjelp andre for eksempel). Hvorfor er argumentet utilstrekkelig ifølge Harman? Den enkle versjonen: B kan, om B setter seg As sted, oppdage at A har grunn til å være uvennlig mot B.

Men argumentet er litt mer komplisert. Om rollebytte-argumentet skal ha prinsipiell betydning, må det utelukke etisk egoisme, dvs vise at etisk egoisme er inkonsistent.

En etisk egoist slutter seg til: Enhver bør maksimere oppfyllelsen av egne interesser. Sett at vi innvender: Men du vil vel ikke akseptere at dine egne interesser blir tilsidesatt? Et harmansk svar synes å være: Jeg ville ikke like det, men jeg aksepterer det.

Er den etiske egoisten konsistent? Har Harman rett?